

38 REFERATEN 38

Dr. W. A. Mijberg en Dr. H. J. T. Bijlmer: Rapport over het in 1926 te Trinil gevonden en ten onrechte als rest van het schedeldak van een praehistorischen mensch beschouwde fossiel.

Verslag van de gewone vergadering der Afdeling Natuurfunde, deel XXXV, No. 10.

In de 2e helft van 1926 verkreeg Dr. Heberlein te Soerabaja, tijdens een bezoek aan Trinil, van een inlander een fossiel, dat deze daar gevonden had. Deze vondst is door Dr. Heberlein aan het Gouvernement van Ned.-Indië afgestaan, hetwelk aan Dr. Mijberg en Dr. Bijlmer de opdracht gaf het object te bestudeeren en een wetenschappelijk verslag van hunne bevindingen samen te stellen.

Schrijvers komen op grond van hun nauwkeurig onderzoek tot de conclusie, dat hier van een fossiel schedeldak geen sprake kan zijn, maar dat, aangezien het fossiele stuk zóó groote overeenkomst in vorm vertoont met het proximale, aan het schoudergewricht grenzende einde van den humerus van den recenten olifant, geen aarzeling mogelijk is om het gevonden stuk te diagnosticeeren als het gefossiliseerde boveneinde van het opperarmbeen van een olifant. Gelijk bekend, was Prof. Eugène Dubois reeds door het bezien van de hem toegezonden foto van het gevonden object tot eene gelijksoortige conclusie gekomen.

K. DE Z.

H. J. Muller. Mental traits and heredity. The Journal of Heredity, vol. XII 1925, p. 433.

De bekende geneticus H. J. Muller, die zich tot heden voornamelijk met de erfelijkheid van vliegen bezighield, was in de gelegenheid een onderzoek te doen bij een tweelingpaar, dat van de tweede levensweek af volkomen gescheiden had geleefd. Beide meisjes, die ondertusschen 30 jaar oud waren geworden en elkaar eerst op volwassen leeftijd hadden leeren kennen, waren bij verschillende pleegouders opgegroeid, de één in Arizona, de ander in Wyoming. Vooral wat den welstand, minder wat den stand van beschaving betreft, was er een groot verschil tusschen beide gezinnen. Het ééne gezin leefde in het mijnwerkersbedrijf, het andere had grondbezit, een logement en deed aan veeteelt.

Bij onderzoek bleek de fysieke overeenkomst tusschen de meisjes bijzonder groot; alleen de vingerafdrukken vertoonden groter verschil dan men bij identieke tweelingen verwachten zou. Vergelijkt men l. en r. hand, dan is echter ook daar het verschil groter dan gewoonlijk. Kleine asymmetrieën in het gelaat kwamen op dezelfde plaats voor, niet in elkaars spiegelbeeld. Op een pond na was het gewicht gelijk, ofschoon de ééne tweeling een ietwat groter hoofd-index had en een breeder gelaat. Ook waren ze even lang en beiden linkshandig. Toen de tweelingen 18 jaar waren, hebben ze beiden een tuberculeuze longontsteking doorgemaakt, voordat ze elkaar leerden kennen. Dit heeft zich bij beiden herhaald.

Wat de psychische eigenschappen betreft, hebben ze een zeer levendig temperament en grooten activiteitsdrang. Wanneer men de gedetailleerde levensgeschiedenis leest (deze is niet gedrukt, doch kwam mij getypt ter hand) wordt men getroffen door de onvermoeide pogingen tot hooger ontwikkeling, welke deze meisjes tijdens hun reeds bedrijvig beroepsleven, hebben gedaan. Dit verslag geeft tevens een interessanten blik op het vrouwenbestaan in de goudmijnindustrie.

ten, waar één van de tweelingen van haar tiende jaar af te paard tusschen de cow-boys reed, maar daarnaevens met haar 13 poppen speelde en in haar kinderboeken was verdiept.

Bij beide meisjes zijn zorgvuldige psychotechnische onderzoeken verricht, waarbij voor den dag kwam, dat — hoezeer verschillend de schoolopleiding was geweest, wat tijd en gehalte betreft, — de intelligentie zeer weinig uiteen liep. Bij deze overeenkomstige verstandelijke ontwikkeling bleek daarentegen dat de reacties, betrekking hebbend op de beweeglijkheid, op het associatievermogen, de emotionaliteit enz. zeer verschillend uitvielen, wanneer men die van de ééne tweeling met die van de andere vergeleek. Men moest hier wel tot de gevolgtrekking komen, dat het zeer verschillend milieu, waarin de meisjes waren opgegroeid, op haar levensgewoonten een invloed van beteekenis had gehad. Muller wijst op de noodzakelijkheid van systematisch onderzoek in deze richting.

M. A. v. H.

Revue de Droit Pénal et de Criminologie. Maart 1927.

Naar aanleiding van het Belgische wetsontwerp op de „Défense Sociale”, dat o.m. voorstelt bij de voornaamste gevangenen psychiatrische observatie-klinieken in te richten, waar verdachten en veroordeelden, die vermoed worden of zelf beweren psycho-pathologische eigenschappen te bezitten, langs streng wetenschappelijke weg onderzocht worden, bespreekt *Dr. Vervaeck* het nut van de vier reeds bestaande „annexes psychiatriques” (Antwerpen en Gent, 1921, Brussel 1922, Leuven 1923). Een vijfjarige ervaring met deze instellingen heeft geleerd, dat aldus de eenige mogelijkheid gevonden wordt om de geestelijk-defecte verdachten en veroordeelden overeenkomstig hun psychischen toestand te behandelen. In totaal werden 1449 personen in observatie genomen, waarvan ongeveer 50 % tot de psychopathen bleken te behooren, terwijl slechts 6 % normaal bevonden werden. In 342 gevallen bleek de psychose direct veroorzaakt door het verblijf in de gevangenis, al was bij de meeste patiënten van deze soort een sterke pathologische aanleg aanwezig. Doordat het Belgische strafstelsel rekening houdt met een sterke individualisering, konden meer dan de helft van de geobserveerden in verschillende inrichtingen, zooals de psychopathengevangenis te Merxplas en de psychopathenkolonie te Reckheim, geplaatst worden, terwijl ongeveer 46 % naar de cel terugkeerden, waar een belangrijke verbetering in gedrag en geestes-toestand geconstateerd kon worden.

Dr. F. Collin geeft een overzicht van de denkbeelden van *Ferri*, den bekenden Italiaanschen criminoloog, voorzoover deze den grondslag vormen van „la sociologie criminelle”. Van groot belang is de verdeling der misdadigers in geboren misdadigers, krankzinnige misdadigers, gelegenhedsmisdadigers, hartstochtsmisdadigers en gewoontemisdadigers. Waar volgens *Ferri* de criminaliteit evolueert met de maatschappij en het sociale milieu de veranderlijke factor in de aetiologie van de misdaad vormt, richt hij zijn hoofdaandacht op de sociale preventie. Als tegenstander van den vrijen wil, zoekt hij naar maatregelen, die in de plaats van de tegenwoordige straffen de middelen zullen zijn, waardoor de sociale verdediging, die als aanvulling van de sociale preventie noodzakelijk blijft, de sociaal-gevaarlijke gevolgen van de individueele factoren, die bij de totstandkoming van de daad een rol gespeeld hebben, zooveel mogelijk wegneemt. De grondslag van de sociale verdediging zoekt *Ferri* in de voor ieder levend wezen en groep van levende wezens noodzakelijke zelfverdediging tot instandhouding. Bij een dergelijke beschouwing valt vanzelfsprekend het geheele begrip vergelding weg. In een maatschappij van menschen, de hoogst ontwikkelde levende wezens op aarde, is de sociale orde levensvoorwaarde voor een duurzaam bestaan. De groep vraagt dus niet naar zedelijke verantwoordelijkheid bij de beoordeeling der individueele daden, maar ziet slechts naar de „responsabilité sociale” van den dader. — Les

actes de l'homme peuvent lui être imputés et il en est par conséquent responsable, parce qu'il vit en société. — Ziedaar wat men zou kunnen noemen den rechtsgrond van Ferri's strafrecht.

Schrijver somt ook de sancties op, die de Italiaansche hoogleeraar gedeeltelijk in de plaats wil stellen van de tegenwoordige straffen. Wat de praktische toepassing betreft, wordt het dubbele criterium van Garofalo overgenomen: de sociale gevaarlijkheid van de daad en het sociale aanpassingsvermogen van den dader, waarbij volgens Ferri evenwel in het oog gehouden moet worden, dat de sociale gevaarlijkheid van de daad weer in hoofdzaak bepaald wordt door de hoofd-motieven van den dader.

Nog eenige belangrijke mededeelingen doet *Dr. Vervaeck* over het Duitsche wetsontwerp op de besmetting van venerische ziekten, waarin o.m. strafbaar verklaard wordt ieder, die sexueel verkeer heeft, hoewel hij weet, dat hij venereisch besmet is. Aan ouders en voogden wordt de wettelijke verplichting opgelegd om de ziekte van aan hun zorg toevertrouwde kinderen te laten behandelen.

Ook maakt de berichtgever melding van een rapport van Engelsche psychiaters, n.l. het „comité des asyles” in het graafschap Londen, waarin een afkeurend oordeel wordt uitgesproken over sterilisatiemaatregelen bij psychisch-defecten, op grond van de ernstige praktische moeilijkheden, die bij de toepassing verwacht worden.

A. DE ROOS.

Ethos, Vierteljahrschrift für Soziologie, Geschichts- und Kulturphilosophie 1926, Heft 4.

Dr. Ernst Krieck opent deze aflevering met eene verhandeling over „*das Wesen der Erziehung*”, waarin hij achtereenvolgens het begrip, de wetten en het doel der opvoeding omschrijft.

Vooropstellend dat „opvoeding” niet is eene uitvinding van de doelstellende rede en het reflecteerend verstand noch een product der hoogere kultuurlagen met haar scholen en leersystemen, doch „veelmeer eene oorspronkelijke, onbewust en onwillekeurig zich voltrekkende grondfunctie in het gemeenschappelijk leven”, komt ref. tot de positieve doch m.i. te vage begripsomschrijving, dat ze is „elke soort vorming des menschen, die uit geestelijke inwerking voortkomt.”

In deze formule zijn „opvoeding” en „opleiding” zoo niet geïdentificeerd, dan toch niet genoegzaam gescheiden.

Als „*Deutsche Sprachnot*” stelt *Dr. Fritz Klatt* het verschijnsel van het onvermogen van onzen overgangstijd tot geestelijken arbeid te komen, doordat tegenover den spreker (veldheer, koning, profeet) niet meer de welwillende hoorder staat, die zijn woord als wil overneemt. Wie hoort, begint tegelijkertijd zelf te denken vóór hij ten einde toe gehoord heeft, en maakt zich aldus willekeurig los van den leidenden wil van den spreker. Niet de spreker, doch de hoorder geeft aan het woord zijn beslissenden, zijn laatsten zin.

Dr. Wilhelm Hans gaat in zijn „*Geschichte im Dienste der Gemeinschaft*” na, hoe vooral twee maatschappelijke functies: de godsdienst en de politiek, invloed hebben (gehad) op de geschiedschrijving, doorgaans in majorem societatis gloriam, tot meerdere glorie en belang der betrokken maatschappij. Eenerzijds, waar door ontstentenis van historische overlevering de religieus-kultureele, de mythische, sagenrijke, legendarische fantasie optreedt, als in de oud-Joodsche sagen, het Parsisme, de Islam en het oudste Christendom. Anderzijds, waar geschiedenis vaak niets anders is dan versluierde politiek, als de geschiedverhalen der (Egyptische, Babylonische, Assyrische, Perzische en verdere) koningen, later gevolgd door die van den adel, de burgerlijke der 18e eeuw en die van den vierden stand in de 19e eeuw.

Prof. *Dr. Ferdinand Tönnies* vervolgt zijne studie over „*die Tendenzen des heutigen sozialen Lebens*”, met name ditmaal de vergrooting van den rijkdom in

goed zijn? Ross meent: ja. Hij vat ze samen onder de namen „deugd”, „inzicht”, „genot”.

De redeneering van George P. Adams, schrijver van het tweede artikel, is aan die van Ross verwant. Hij constateert een fundamenteel onderscheid tusschen den *grondslag* van de objectief-geldige oordeelen in de ethiek en de causaal-werkzame factoren, die er de voorwaarde van zijn en die hun bestaan als psychische gebeurtenissen bepalen. Daarom verwerpt ook hij het hedonistische syllogisme: Goed is alwat feitelijk begeerd wordt; wat begeerd wordt is genot; derhalve is „het goede” genot. Verwerpt hij zoo de naturalistische ethiek, hij voelt zich evenmin bevredigd door de ethiek van Kantianen en Neo-Kantianen. De laatste redt de autonomie van de zedelijke oordeelen en zedelijke idealen, maar zij geeft prijs de mogelijkheid van controle over de waarde-oordeelen, zooals wij die wèl hebben over de theoretische oordeelen door een beroep op de feiten. De scherpe splitsing in een wereld van feiten en een wereld van waarden is onjuist. De wereld is nooit geheel wertfrei. Was zij het wel, dan zou wat onze bestaande oordeelen, handelingen en houdingen bepaalt eveneens wertfrei zijn, en noch waarheid, noch goedheid zou ons verontrusten met haar eischen.... „De grondslag van de objectieve oordeelen in de ethiek, evenals bij alle geldige oordeelen, praktisch of theoretisch, ligt in de natuur van de werkelijke wereld, zooals die ons ontsloten wordt door de ervaring „at all its levels”.

„Waarde en bestaan” zet Leonard J. Russell boven zijn opstel. Zijn betoog komt hierop neer, dat de waarden primair zijn, zij moeten functionneeren als een a priori bij den opbouw der ervaring; aan den anderen kant, zij zijn niet onveranderlijk en absoluut, maar zij worden gevormd en vervormd door de ontwikkeling der ervaring. Dus, zonder waarden geen kennis van het bestaande, geen ervaring, geen leven. Waarden worden a priori gesteld als justificanda. Zij worden echter niet gesteld als iustificata. Zij kunnen niet staande gehouden worden, tenzij zij ten slotte in de bijzonderheden en als systematisch geheel bevestiging vinden in feiten. Het begin is dus: een subjectief element in den mensch; maar de rechtvaardiging ligt in de wereld buiten hem, in het universum.

William Kelley Wright vertoont weer verwantschap met de beschouwingen van Ross. Meestal, zegt hij, wordt ondersteld, dat de zedeeler gedwongen wordt om tusschen twee alternatieven te kiezen. Of de zedelijke oordeelen zijn subjectief en niet objectief, in den zin dat zij wat de geldigheid aangaat afhangen van een bijzondere periode of een sociale groep; òf er zijn absolute normen, geldig voor tijd en eeuwigheid en toegankelijk voor menschelijk onderzoek, waardoor de geldigheid der oordeelen kan worden getoetst. Wright beproeft in zijn artikel een via media tusschen die alternatieven aan te wijzen.

Onderscheiden begrippen zooals „goed”, „slecht”, „behoorlijk” en dergelijke zijn intuïties die voor verdere analyse onvatbaar zijn. Maar het zijn slechts formeele begrippen; het is onmogelijk er a priori zedelijke oordeelen uit af te leiden, die algemeen geldig zijn. De inhoud moet uit de ervaring afgeleid worden. Inderdaad worden de zedelijke oordeelen door de individuen in iedere periode gevormd in het licht der traditie, die tot hen is gekomen uit het verleden, wel is waar gewijzigd in enkele bijzonderheden in elken tijd door de telkens nieuwe situatie. Zeer bruikbare toetssteenen zijn voor ons nog steeds de utilistische en de herziene Kantiaansche (wanneer namelijk het formalisme er uit verwijderd wordt).

Hij vat aldus samen. De moraal heeft een objectieve grondslag op twee algemeene wijzen:

- a. er is een lijn van ontwikkeling die gaat van eeuw tot eeuw;
- b. het vergelijkenderwijs permanente aangeboren erfdeel der menscheid: de instinkten, zal dezelfde deugden noodzakelijk maken zoolang de mensch mensch blijft. Voor de naaste duizend jaar voorziet hij geen groote verandering.

N. W. B.